

FILARÓW
ZIELONEGO
NOWEGO ŁADU
DLA EUROPY

Wprowadzenie

„Określanie każdego planu dotyczącego klimatu mianem polityki «Green New Deal» jest nadużyciem. Polityka Green New Deal stawia na miejsca pracy, sprawiedliwość, społeczności pracownicze powstałe w wyniku transformacji gospodarki oraz infrastrukturę. Nie wszystkie programy klimatyczne są takie same.”

Amerykańska kongresmenka Alexandria Ocasio-Cortez na Twitterze

Wybory do Parlamentu Europejskiego dostarczyły nowym europosłankom i europosłom czytelny przekaz: należy stawić czoła kryzysowi klimatycznemu i środowiskowemu.

Miliony ludzi demonstrowały na ulicach europejskich miast, żądając sprawiedliwej transformacji, a kolejne miliony głosowały za tym, by ją urzeczywistnić.

Europejscy przywódcy mają teraz historyczną szansę na wprowadzenie ambitnego i pragmatycznego planu przejścia na energetykę opartą na zasobach odnawialnych. Mają też historyczny obowiązek wprowadzenia tego planu w życie.

W Europie, podobnie jak w USA, taki plan jest często nazywany „Zielonym Nowym Ładem” (Green New Deal). W kampanii przed wyborami do Parlamentu

Europejskiego różne europejskie ugrupowania wyrażały poparcie dla jego wdrażania.

Jednak, jak wskazuje Ocasio-Cortez, nie każdy prośrodowiskowy program można nazwać „Zielonym Nowym Ładem”.

Aby za taki uchodzić, polityka ochrony środowiska musi wnosić coś więcej niż tylko majstrowanie przy podatkach: musi przekształcać gospodarkę tak, aby lepiej prosperowała, była sprawiedliwsza i bardziej zrównoważona niż dotychczas.

Gdy nowy Parlament Europejski przygotowuje się do inauguracji, pamiętajmy: prawdziwy „Zielony Nowy Ład” musi pozostawać w zgodzie z przedstawionymi tu 10 filarami – w przeciwnym razie taki ład nie będzie ani nowy, ani zielony.

**ODPOWIEDŹ
NA MIARĘ
WYZWANÍ**

Nauka nie pozostawia wątpliwości: musimy ograniczyć globalny wzrost temperatury do 1,5 stopnia Celsjusza i powstrzymać rozpad planetarnego ekosystemu, albo ryzykujemy wszystkim.

„Zielony Nowy Ład” dla Europy daje odpowiedź na miarę tych wyzwań poprzez inwestowanie przynajmniej 5% europejskiego rocznego PKB w przestawienie energetyki na źródła odnawialne, powstrzymanie zaniku bioróżnorodności oraz udział wszystkich mieszkańek i mieszkańców Europy we współdzielonym dobrobycie.

Zbudowana zostanie gospodarka umożliwiająca Europie rozkwit przy poszanowaniu planetarnych ograniczeń, odbudowie naturalnych siedlisk, czystym powietrzu i zdrowej glebie na całym kontynencie.

Szukając odpowiedzi na Wielki Kryzys z 1933 roku, Franklin D. Roosevelt dostrzegł potrzebę wyjścia poza skromne, cząstkowe reformy, by zapoczątkować radykalną transformację amerykańskiego systemu gospodarczego.

„Zielony Nowy Ład” dla Europy sprowadza tę ambicję zza Atlantyku – prosto w XXI wiek. Wzywa nie tylko do redukcji emisji gazów cieplarnianych, ale wręcz do przekształcenia całego systemu produkcji i konsumpcji, a także stosunków społecznych.

Nic, co jest poniżej tych ambicji, nie może nazywać się „Zielonym Nowym Ładem”.

**NIEWYKORZYSTANE
ZASOBY W SŁUŻBIE
PUBLICZNEJ**

„Zielony Nowy Ład” wzywa instytucje publiczne, by stały się motorem napędowym ekonomicznej i ekologicznej transformacji.

Tak jak sto lat wcześniej USA, Europa pozostaje w długotrwałej stagnacji gospodarczej. Nawet w dobrze prosperujących gospodarkach, takich jak niemiecka, narasta zjawisko prekariatu, a gospodarstwa domowe bezskutecznie poszukują miejsca do efektywnego zainwestowania swoich oszczędności.

„Zielony Nowy Ład” ma na to odpowiedź.

Tak, jak w przypadku oryginalnego „Nowego Ładu” Roosevelta, przesłanka pochodzi z pracy ekonomisty Johna Maynarda Keynesa, który pokazał, że impuls fiskalny może poprowadzić do ożywienia gospodarczego.

Nasza propozycja wzywa Europejski Bank Inwestycyjny, by dał taki impuls przez emitowanie zielonych obligacji inwestycyjnych, które będą w stanie dostarczyć wygodniałym inwestorom wysoki zwrot.

Innymi słowy, „Zielony Nowy Ład” zaprzęgnie beczynne europejskie zasoby do służby publicznej bez obciążania kosztem transformacji ludzi pracy.

**WZMOCNIENIE
POZYCJI
OBYWATELI I
SPOŁECZNOŚCI**

Europejska zielona transformacja nie będzie procesem odgórnym. Obywatele i ich społeczności muszą mieć możliwość samodzielnego podejmowania decyzji, które będą kształtować ich przyszłość.

„Zielony Nowy Ład” jest przepojony demokracją. Zapewnia przejrzyste mechanizmy, za pomocą których panele obywatelskie i samorzady mogą podejmować istotne decyzje dotyczące rozwoju ich społeczności, gmin i regionów.

Gwarantuje również, że tam, gdzie to możliwe, europejskie systemy energetyczne staną się własnością publiczną i będą podlegały demokratycznej kontroli.

Wzorem stworzonego przez prezydenta Roosevelta urzędu Works Progress Administration, „Zielony Nowy Ład” dla Europy utworzy nowe ciało administracyjne, które postawi obywateli u steru europejskiej zielonej transformacji.

Zwłaszcza społeczności najbardziej dotknięte kryzysem klimatycznym będą musiały mieć zapewnione odpowiednie środki na przeciwdziałanie pogarszaniu się warunków życia.

Demokratyczne zasady „Zielonego Nowego Ładu” mają też zastosowanie w miejscu pracy. Miejsca pracy stworzone w ramach zielonych inwestycji muszą chronić prawa pracownicze i zapewniać większy niż dotąd nadzór nad firmami, by zapewnić udział pracowników w wartości przez nich tworzonej.

**GWARANCJA
GODNEJ PRACY**

„Zielony Nowy Ład” dla Europy zapewni godną pracę każdemu, kto jej poszukuje.

Dzisiaj Europa jest nękana bólami bezrobocia i niepełnego zatrudnienia. Podczas gdy narasta zjawisko prekariatu, miliony ludzi zostały zmuszone do opuszczenia swych społeczności w poszukiwaniu pracy, która pozwoliłaby na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb.

„Zielony Nowy Ład” będzie inwestował w rozwój lokalnych społeczności na terenie całej Europy, by zagwarantować, że zielone inwestycje tworzą dobrej jakości, stabilne miejsca pracy, pozwalające wszystkim pracującym utrzymać swoje rodziny. Żadna społeczność nie będzie pozostawiona sama sobie.

Co więcej, „Zielony Nowy Ład” zapewni sprawiedliwą transformację pracownikom sektora paliw kopalnych: przez bezpieczeństwo zatrudnienia, godnie opłacane szkolenia dla osób, które będą zdobywać nowe kwalifikacje, oraz, w miarę potrzeb, zapewnienie miejsc zamieszkania.

Dlatego właśnie programy proklimatyczne i ekologiczne, skupione jedynie na opłatach emisyjnych i zachętach inwestycyjnych, nie zasługują na miano „Zielonego Nowego Ładu”. Jak podkreśla Alexandria Ocasio-Cortez, w sercu naszego programu leży tworzenie miejsc pracy.

**PODNO SZENIE
STANDARDOW
ZYCIA**

„Zielony Nowy Ład” dla Europy pociągnie wszystkie społeczności ku lepszej jakości życia, bezpieczeństwu i wolności.

„Zielony Nowy Ład” nie ogranicza się do gwarancji pracy. Na różne sposoby podnosi standardy życia na całym kontynencie poprzez inwestycje: od opieki zdrowotnej i oświaty po kulturę i sztukę.

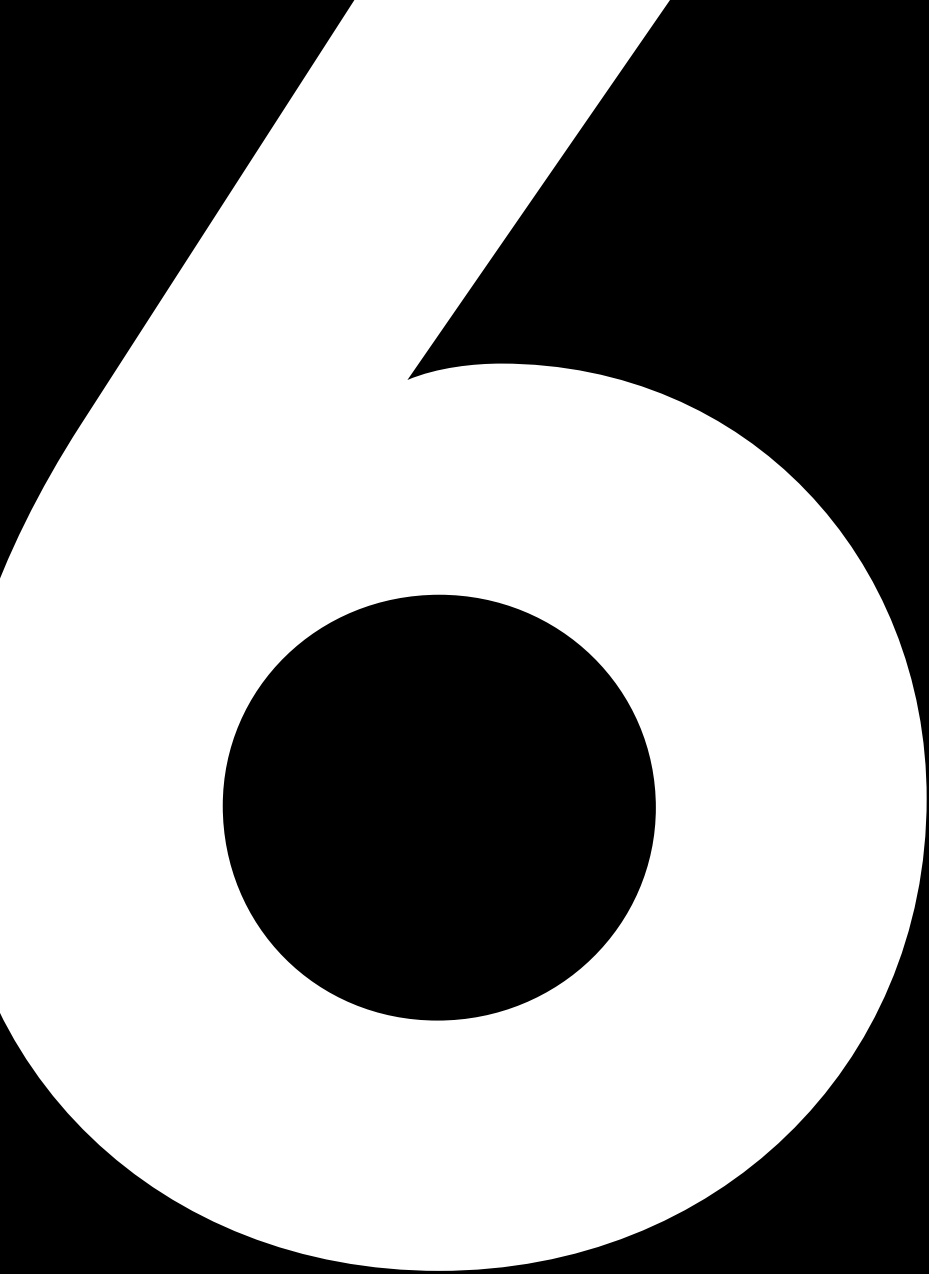
Przez budowę milionów zero-emisyjnych domów „Zielony Nowy Ład” poprawi bezpieczeństwo mieszkaniowe dla tak wielu osób, które dziś pozostają bez dachu nad głową lub są zagrożone eksmisją.

Budując inteligentne sieci energetyczne i efektywne systemy transportowe, „Zielony Nowy Ład” doprowadzi do obniżenia kosztów utrzymania gospodarstw domowych.

Powstrzymując zanikanie bioróżnorodności i eliminując zanieczyszczenie środowiska, „Zielony Nowy Ład” pozwoli lokalnym społecznościom cieszyć się czystym powietrzem, wodą i przyrodą.

Ponadto, dzięki inwestycjom w bardziej zrównoważoną gospodarkę „Zielony Nowy Ład” obniży liczbę godzin pracy w tygodniu, zapewniając w zamian więcej przestrzeni dla aktywności społecznej.

Jednocześnie pomoże społecznościom najbardziej narażonym na zmiany klimatu i kryzys środowiskowy zbudować odpowiednią odporność i zdolność do odbudowy.

**PRZYWRACANIE
RÓWNOŚCI**

„Zielony Nowy Ład” zwalcza finansjalizację i przywraca równość w sercu Europy.

Nierówności społeczne i ekonomiczne pozostają na zdecydowanie zbyt wysokim poziomie – zarówno w obrębie państw, jak i pomiędzy nimi.

W ciągu ostatnich czterech dekad w państwach europejskich dramatycznie wzrosła nierówność poziomu życia: górny 1% przejął tyle samo wartości wzrostu gospodarczego, ile dolne 50%.

Również pomiędzy państwami poziom życia pozostaje ekstremalnie nierówny za sprawą znacznych różnic dochodów, skali bezrobocia i zanieczyszczenia środowiska.

Jednocześnie, nasze społeczeństwa są podzielone ze względu na rasę, orientację seksualną, płeć, wiek i zdolności, co stwarza trwałe bariery dla sprawiedliwości społecznej i wspólnego dobrostanu.

„Zielony Nowy Ład” podejmuje walkę z siłami nierówności i buduje nowe społeczeństwo oparte na solidarności.

Tak jak Nowy Ład Roosevelta, nasz program gruntownie przebuduje system finansowy. Zamiast prywatyzować zyski z zielonej transformacji – jak czyni to Plan Junckera z 2015 roku – „Zielony Nowy Ład” zagwarantuje, że inwestycje publiczne będą budować publiczne bogactwo.

Jednak w odróżnieniu od oryginalnego programu „Nowego Ładu” nasz program będzie również usuwał bariery społeczne i dyskryminację mniejszości, a także zapewni wszystkim ludziom udział w ekologicznej transformacji.

**INWESTOWANIE
W PRZYSZŁOŚĆ**

„Zielony Nowy Ład” to coś więcej niż program regeneracji środowiska. To inwestowanie w przyszłość naszych społeczeństw i szansa na wymyślenie ich od nowa.

Dekarbonizacja gospodarki oznacza rozwój radykalnie nowych technologii: od nowych rodzajów komunikacji zbiorowej po bardziej efektywne metody magazynowania energii, po nowe źródła zasilania i zaawansowane sposoby wychwytywania dwutlenku węgla.

Właśnie dlatego „Zielony Nowy Ład” dla Europy obejmuje inicjatywę badawczo-rozwojową, która ma połączyć siły całego środowiska naukowego celem wypracowania całkowicie nowych rozwiązań zagadnień klimatycznych i ekologicznych.

Wiele spośród najbardziej spektakularnych wynalazków powstało przy badawczej i finansowej pomocy

państwa – od internetu po ekran dotykowy, od silnika odrzutowego po rakiety, od GPS po algorytmy wyszukiwarek. Jednak obecny model naszej gospodarki skutkuje tym, że państwo inwestuje w badania i ponosi całe ryzyko, a sektor prywatny zgarnia cały zysk – a co gorsza, nie płaci niemal żadnych podatków.

„Zielony Nowy Ład” musi zagwarantować, że społeczeństwo będzie odnosiło bezpośrednią korzyść z własnych inwestycji w nowe technologie, a uzyskane tą drogą przychody będą inwestowane w dalsze innowacje oraz pozwolą stopniowo skracać czas pracy.

**KONIEC Z
DOGMATEM
NIESKONCZONEGO
WZROSTU**

Musimy odrzucić wzrost PKB jako podstawową miarę postępu. W zamian trzeba się skupić na tym, co jest naprawdę ważne: na zdrowiu, zadowoleniu z życia i środowisku.

Obsesja wzrostu gospodarczego, mierzonego Produktem Krajowym Brutto (PKB), prowadzi nie tylko do kryzysu klimatycznego i środowiskowego przez zachęcanie krajów do lekkomyślnej polityki gospodarczej, ignorującej koszty środowiskowe.

To również błędna miara naszego wspólnego dobrostanu.

„Zielony Nowy Ład” musi skończyć z dogmatem nieskończonego wzrostu PKB i przyjąć bardziej holistyczne miary postępu ludzkości. Równość, środowisko, szczęście i zdrowie: jest wiele wskaźników,

które musimy wprowadzić do oceny europejskiego postępu.

„Zielony Nowy Ład” ukierunkuje europejskie instytucje na stymulowanie poprawy w przestrzeni społecznej, moralnej i edukacyjnej, budując jednocześnie taką gospodarkę, która może funkcjonować bez nieustannego wzrostu PKB.

Takie podejście nie tylko zdejmie presję z naszej żywej planety, ale też umożliwi szybką transformację energetyczną, której potrzebujemy.

**WSPIERANIE
SPRAWIEDLIWOŚCI
ŚRODOWISKOWEJ
NA ŚWIECIE**

Kryzys środowiskowy jest globalny, a „Zielony Nowy Ład” też musi być taki.

Na Europie spoczywa historyczna odpowiedzialność, która każe jej stanąć na czele tego globalnego projektu. Przez ponad dwa stulecia państwa europejskie powodowały ogromne zanieczyszczenie środowiska i prowadziły agresywną eksploatację zasobów, wywołując bezpośrednie szkody w krajach całego świata.

„Zielony Nowy Ład” dla Europy musi naprawić to kolonialne dziedzictwo.

Konieczna jest taka redystrybucja zasobów, które pozwoli zrewitalizować wyeksploatowane regiony, chronić je przed wzrostem poziomu wód morskich, a także zapewnić godne standardy życia uchodźcom klimatycznym. Należy też dopilnować, by europejska zielona transformacja nie sprowadzała się jedynie do eksportu zanieczyszczenia w inne regiony świata, ani do dalszej eksploatacji

zasobów Globalnego Południa. Łańcuch dostaw, jakich wymaga transformacja energetyczna Europy, musi spełniać zasady sprawiedliwości społecznej i środowiskowej.

Choć jesteśmy dumni z pomocy, jakiej udzielamy krajom Globalnego Południa, europejskie korporacje czerpią stamtąd korzyści, które znacznie przewyższają wartość tej pomocy: korzyści z wysokiego oprocentowania kredytów, z kradzieży zasobów i z niskich płac.

By wesprzeć globalną zieloną transformację, „Zielony Nowy Ład” musi położyć kres tym praktykom gospodarczej eksploatacji oraz wymusić wreszcie przestrzeganie praw lokalnych społeczności – otwierając w ten sposób drogę ku sprawiedliwości środowiskowej na całym świecie.

**ZOBOWIĄZANIE DO
NATYCHMIASTOWEGO
DZIAŁANIA NA RZECZ
ŚRODOWISKA**

„Zielony Nowy Ład” nie jest programem ramowym, traktatem ani umową. To zbiór konkretnych działań, które poprowadzą nas szybko ku wytyczonym celom klimatycznym i ekologicznym.

Nawet gdyby każde państwo wypełniło zobowiązania wynikające z Porozumienia Paryskiego z 2015 roku, i tak byłibyśmy na kursie do trzystopniowego ocieplenia do końca wieku i niewypowiedzianych cierpień tym spowodowanych.

Jednak jak dotąd żadne państwo nawet nie zbliżyło się do wypełnienia swoich obietnic. Oto efekty niemal trzydziestoletnich ogólnoświatowych negocjacji pod egidą Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu.

„Zielony Nowy Ład” oznacza, że kończymy etap negocjacji, a zaczynamy etap działania. To nie jest miękka, polityczna deklaracja zmiany. To nie jest

świsstek papieru podpisany przez kilka państw. To nie jest posiedzenie plenarne ani wspólna fotografia, która zwykle po nim następuje.

„Zielony Nowy Ład” to zbiór konkretnych, wiarygodnych zmian, jakie muszą się dokonać w każdej sferze społeczeństwa. To pakiet szczegółowych działań, dzięki któremu nastąpi szybka transformacja ku zrównoważonej gospodarce, który posunie nasze demokracje ku nowym horyzontom, który stworzy wspólny dobrobyt i zbuduje bardziej sprawiedliwy świat poza granicami Europy.

Nie czas na półśrodki.

AUTORZY

David Adler

Koordynator kampanii, The Green New Deal for Europe

Koordynator ds. Polityki, DiEM25

david.adler@gndforeurope.com

[@davidrkadler](https://twitter.com/davidrkadler)

Pawel Wargan

Koordynator Kampanii, The Green New Deal for Europe

pawel.wargan@gndforeurope.com

[@pawelwargan](https://twitter.com/pawelwargan)

[@GNDforEurope](https://twitter.com/GNDforEurope)

[#GNDforEurope](https://twitter.com/GNDforEurope)

www.gndforeurope.com

DORADCY

Renata Avila

Executive Director, Ciudadanía Inteligente

Jason Hickel

Antropolog, Pisarz i Fellow w Royal Society of Arts

Laurie Laybourn-Langton

Associate Fellow, IPPR

Julian NoiseCat

Green New Deal Lead, Data for Progress

David Powell

Head of Environment & Green Transition, New Economics Foundation

NASZA KOALICJA

**THE GREEN
NEW DEAL
FOR EUROPE**